

El llenguatge

Per tant 2/N/1980

Es ben conegut de tots els professors de francès amb alumnes de parla castellana o catalana, l'hispanisme que consisteix a usar la conjunció «pourtant» amb valor consecutiu en lloc del valor adversatiu que realment té, en oracions com «Je pense, pourtant je suis», que no té sentit, en lloc de «Je pense, donc je suis». Així mateix, aquest hispanisme es manifesta en traduccions incorrectes com «Es ric i, per tant, miserable», en lloc de Es ric i, amb tot, miserable.

En canvi, les locucions del castellà «por lo tanto» o «por tanto» i la del català per tant coincideixen pel que fa al significat: són, en totes dues llengües, locucions conjuntives consecutives. («Por tanto» es diferencia, segons alguns tractadistes, de «por lo tanto», perquè a més d'indicar conseqüència lògica serveix de terme d'enllaç, talment un relatiu neutre, però habitualment aquestes dues locucions s'usen indistintament.) La diferència, en aquest cas, entre el català i el castellà —pel que fa a «por lo tanto»— és purament formal, però és prou important perquè escaigui de posar-la en relleu: en la locució del català no intervé, en cap cas, l'article neutre —que hi revestiria la forma el— com en la locució del castellà «por lo tanto», calcant servilment la qual alguns han obtingut «per lo tant», expressió reduïda, sovint, a «pe' lo tant», pronunciada, és clar, «palutant» (talment com si fos el gerundi del verb inexistent «pelotar» o «palutar»). Es tracta, doncs, d'una forma totalment vulgar, que no ens escandalitzarà de sentir en el llenguatge col·loquial, però que considerem inadmissible en una elocució una mica acurada, tal com cal que sigui, per exemple, la dels locutors o presentadors de programes radiofònics, en la qual l'hem poguda sentir, ara darrerament, diverses vegades. No proposem pas cap solució insòlita o detonant: en lloc de «per lo tant» o «palutant», cal dir, simplement, per tant, o bé doncs, així, per consegüent...

Per tant i doncs són generalment intercanviables, llevat dels casos en què doncs té un valor merament introductiu, com en la frase Doncs, com us deia... La locució per tant, així, pot contribuir a l'eliminació del doncs causal, tan sovint combatut i amb tan poca eficàcia. Deixant de banda l'ús com a mot introductiu a que ens acabem de referir, un doncs correcte ha d'ésser substituïble per per tant. Ara no tinc gaire feina iestic, doncs (per tant), a la vostra disposició. A es igual a B: B és igual a C; doncs (per tant) A es igual a C.

Aibert Jane